

Prædiken til Langfredag

Luk. 23,26-49

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Da de førte Jesus ud, greb de fat i en mand, som kom ude fra marken, og han hed Simon og var fra Kyrene; ham lagde de korset på, for at han skulle bære det bag efter Jesus. En stor folkemængde fulgte ham, deriblandt også kvinder, som jamrede og græd over ham. Jesus vendte sig om mod dem og sagde: »Jerusalems døtre, græd ikke over mig, men græd over jer selv og jeres børn! For der kommer dage, da man vil sige: Salige er de, som ikke kunne få børn, de moderliv, som ikke fødte, og de bryster, som ikke gav die. Da skal man sige til bjergene: Fald ned over os! og til højene: Skjul os! For gør man sådan med det grønne træ, hvad vil der så ikke ske med det visne?«

Også to andre, to forbrydere, førtes med ud for at blive henrettet sammen med ham. Og da de kom til det sted, som kaldes Hovedskallen, korsfæstede de ham og forbryderne dér, den ene på hans højre og den anden på hans venstre side. Men Jesus sagde: »Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.« Så delte de hans klæder ved at kaste lod om dem. Og folket stod og så på. Også rådsherrerne gjorde nar af ham og sagde: »Andre har han frelst, lad ham nu frelse sig selv, hvis han er Guds salvede, den udvalgte.« Også soldaterne kom hen og hånede ham; de rakte ham eddike og sagde: »Hvis du er jødernes konge, så frels dig selv.« Der var nemlig sat en indskrift over ham: »Han er jødernes konge«. Den ene af de forbrydere, som hang dér, spottede ham og sagde: »Er du ikke Kristus? Frels dig selv og os!« Men den anden satte ham i rette og sagde: »Frygter du ikke engang Gud, du som har fået den samme dom? Og vi har fået den med rette; vi får kun løn som forskyldt,

men han har intet ondt gjort.« Og han sagde: »Jesus, husk mig, når du kommer i dit rige.« Og Jesus sagde til ham: »Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis.« Og det var nu omkring den sytjette time, og der faldt mørke over hele jorden indtil den niende time, fordi solen formørkedes; og forhænget i templet flængedes midt igennem. Og Jesus råbte med høj røst: »Fader, i dine hænder betror jeg min ånd.« Da han havde sagt det, udåndede han.

Da officeren så, hvad der skete, priste han Gud og sagde: »Den mand var virkelig retfærdig.« Da alle de skarere, som var strømmet sammen til dette skue, så, hvad der skete, slog de sig for brystet og vendte hjem. Alle de, som kendte ham, også de kvinder, som var fulgt med ham fra Galilæa, stod og så alt dette på afstand.

Lukasevangeliet 23,26-49

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 817, 125. årgang
Marts 2024
ISSN 0901-2214

Det er i dag langfredag. Det er i dag den dag, hvor Herren åbenbarer sit inderste væsen, den dag, hvor Gud viser os sit sande ansigt.

I vores kulturkreds, som bl.a. udspringer af Det gamle testaments beretninger, lærer vi, at Gud er den magt, der har skabt hele verden og den magt, der giver os livet.

Men i Det gamle testamente er Gud, samtidig med at han er verdens skaber og den magt, der skænker os livet, også en frygtindgydende magt. En magt, der aftvinger underkastelse og ærefrygt, for som det fortælles, kan intet menneske se Guds ansigt og leve.

Moses, der jo har en helt særlig stilling overfor Gud Herren i Det gamle testaments fortællinger, beder Gud om lov til at måtte se hans ansigt, men Herren forbyder ham det, for han ved, at hans kraftfelt er så stærkt, at Moses vil dø, hvis han skuer Herrens åsyn. I stedet giver Gud Moses lov til at se sin ryg, idet han passerer ham. Og nænsomt holder Gud sin hånd over Moses' ansigt, indtil han er kommet forbi ham, så han ikke kommer til at se op på skaberens ansigt og dør af det. Så stærk beskrives Guds kraft i Det gamle testamente – nærmest som radioaktiv stråling.

Vi ser også Guds magt åbenbaret et andet sted i beretningerne om Moses, nemlig helt i begyndelsen, hvor Moses som hyrde er ude at vogte får, og Gud viser sig for ham i den brændende tornebusk, som er optændt af en ild, der ikke fortærer buskens grene. Og vi hører, at Moses reagerer ved at skjule sit ansigt, for han tør ikke se Gud.

Og sådan beskrives Gud i Det gamle testamente som en kraft, der er så voldsom, at den er farlig at komme i nærheden af. Men samtidig med at man gør klogt i at holde sig på afstand af Guds hellighed, så kan intet menneske undvære Gud – er man først forladt af Gud, er alt håb ude. Det er en velsignelse, når Herren vender sit ansigt imod én, når han

lader sit ansigt lyse over én. Og modsat hører vi, at den, som Herren vender sig bort fra, den som Gud har forladt, han er prisgivet. For ham er alt håb ude. Præcis sådan, som vi hørte det i salmen, der blev læst op fra alteret, hvor et menneske råber til Gud: ”Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?”

Sådan åbenbarer Gud sig for mennesket i Det gamle testamente, som den magt der giver liv, men samtidig er livsfarlig. Som en magt der er præcis så fascinerende og skræmmende, som en tornebusk, der brænder af en ild, der ikke fortærer tornebuskens grene. For i Det gamle testamente kan ingen se Herrens ansigt uden at dø.

Sideløbende med denne beskrivelse af Herrens på én gang frygtindgydende og velsignende magt, løber det som en rød tråd igennem Det gamle testamente, at vi mennesker ikke må danne os noget billede af Gud, for Gud kan ikke rummes i et billede, Gud er så mægtig, at det ville være en hån imod ham at opstille en statue af ham i den tro, at vi dermed havde et billede af ham.

Det er denne tanke, der i sin mest ekstreme form kom til udtryk, da Isil sidste år smadrede den 3200 år gamle by Nimrud i Irak, der med sine smukke gudestatuer i islamisternes øjne er en hån imod Gud. Ikonoklasme hedder det. At smadre gudsbilleder, og den slags vandalisme er gennem historien af og til brudt igennem med en forankring i Det gamle testaments billedforbud.

Men vender vi os nu til denne langfredags evangelium, er det tilsyneladende en helt anden gud, der åbenbarer sig inde bag tornebuskens grene, end den Gud, der beskrives i Det gamle testamente.

Her ser vi et forpint og tortureret menneskes ansigt. I Jesus af Nazaret åbenbarer Gud sit sande åsyn. Her på korset afsløres Guds inderste væsen. Og denne afsløring er samtidig også en afsløring af os mennesker.

For da Gud lod sig føde som en af os, da det guddommelige trådte os i møde som en broder, som et menneske af kød og blod, da gennembrød han alle de forestillinger om Guds mægtige og højhellige væsen, som vi mennesker alle dage har tillagt Gud. I den undseelige skikkelse af Jesus fra Nazaret, en tømrers søn, kom selve skabermagten os i møde og vendte op og ned på alle de forestillinger, vi havde (og som vi stadig har), om hvem Gud er, og om hvordan Guds magt virker.

Og menneskers skuffelse over ikke at møde en stor og vældig guddomsskikkelse udmøntede sig i vrede og hævn. Og vi korsfæstede vores egen skaber. Skabningen slog sin skabers udtrykte billede ihjel. For Jesus er Guds udtrykte billede. Og på den måde er korsfæstelsen den eneste sande ikonoklasme. Vi mennesker slår Guds udtrykte billede ihjel, da det går op for os, at han ikke er det uopnåelige og ophøjede væsen, vi havde forestillet os. Og med denne ikonoklasme udstøder vi Gud, med den hån og spot, som tornekrone symboliserer, sætter vi Gud i den gudsforladtes sted.

For her i dag på langfredag åbenbarer Gud sig igen i en tornebusk – og denne gang afslører han sit inderste væsen for os: På korset afsløres det, at Gud er kærlighed. At Vorherre ser på alle mennesker med kærlighedens og tilgivelsens milde blik. Da bødlerne nagler ham til korset, beder han for dem – beder om tilgivelse for deres handlinger.

Og netop dette er kernen i Guds væsen. Gud er ikke almægtig, sådan som vi gerne opfatter almægtighed, nemlig som al magt i hele verden. Guds almægt er bundet til kærligheden. Det er det, der åbenbares for os under den tornekrone, som man satte på hovedet af Kristus for at håne ham. Ham der skulle være jødernes konge, Guds salvede søn. Jesus bruger ikke sin magt til at undslippe forhånelsen, torturen og døden på korset, sådan som både soldaterne og den ene røver opfordrer ham til. For Gud er kærlighed. Han sætter ikke sin magt igennem med vold.

I stedet sætter han sig i alle gudsforladte menneskers sted. Som vi også hører det i Markusevangeliet, hvor netop ordene fra første salme er det, som Jesus siger, før han udånder på korset. ”Min Gud, min Gud! hvorfor har du forladt mig?” Nu er det pludselig Gud selv, der råber med den gudsforladtes stemme.

Her i den dybeste fornedrelse afslører Gud sit inderste væsen. Og ser vi op på korset, da ser vi, at vi har en Gud, der lider med os – ikke en Gud, der sender os lidelsen. I Jesus Kristus har vi en Gud, der er med os, når vi lider. Vi har en Gud, der er hos os i vores sorg, i vores smerte, i vores angst og i vores ensomhed. Ja, selv i døden er Gud med os og favner os med sin udtømmelige kærlighed.

Og det er netop korsets gåde, som vi om lidt skal synge om, at Gud i den dybeste afmagt afslørede sin sande magt, at han i den dybeste fornedrelse på korset blev ophøjet, da det i ham åbenbares, at Gud i sit inderste væsen er kærlighed, og at denne kærlighed er med os, som han var med selv den mest gemene røver, da han i døden fulgte ham med ordene ”i dag er jeg med dig i paradiset”.

Amen

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk

Prædikenen er udgivet første gang i 2018.

Sara Dommerby Toft

Sognepræst i Hasseris Sogn, Aalborg

(Tidl. i Tornby-Vidstrup)

Salmer (Den Danske Salmebog):

193: O hoved, højt forhånet

439: O du Guds Lam!

201: Det hellige kors, vor Herre selv bar

192: Hil dig, Frelser og Forsoner

216: Der venter bag langfredags nat